

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка ІІМ курсу 241 групи
Спеціальності 012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійної (наукової)
програми Дошкільна освіта
Пугаченко Надія Олегівна
Керівник доцентка Горлова А. В.
Рецензент доцентка Сидоренко Н.І.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
Розділ 1. Теоретичні основи застосування ІКТ в освітньому процесі ЗДО.....	7
1.1. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дошкільниками як педагогічна проблема.....	7
1.2. Особливості впровадження комп'ютерних навчальних програм в освітній процес закладу дошкільної освіти.....	12
1.3. Сучасний стан використання інформаційно-комунікаційних технологій в системі дошкільної освіти	16
Розділ 2. Організаційно-педагогічні умови та шляхи використання ІКТ в сучасному закладі дошкільної освіти.....	22
2.1. Аналіз сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності вихователів ЗДО.....	22
2.2. Умови використання ІКТ в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.....	34
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45
ДОДАТКИ.....	50
Додаток А.....	50
Додаток Б Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету.....	53

ВСТУП

Сьогодні якісна сучасна освіта неможлива без використання інформаційно-комунікаційних технологій. ІКТ активно інтегруються в життя українського суспільства та систему освіти. Дошкільна система освіти не є виключенням.

У наш час інформаційно-комунікаційні технології використовуються в процесі управління закладами дошкільної освіти, в методичній роботі, у взаємодії вихователів з дітьми та батьками. Інформатизація дошкільної освіти - процес цілком об'єктивний та актуальний. В сучасних закладах дошкільної освіти формується новий інформаційно-освітній простір, з'являються високотехнологічні засоби навчання та розвитку дошкільнят (відеокамери, комп'ютери, проектори, екрани, сенсорні інтерактивні дошки та підлоги). Відбувається розширення виробництва розвиваючих і освітніх медіа продуктів для дітей дошкільного віку (комп'ютерних ігор, електронних енциклопедій, мультфільмів, навчальних і розвиваючих відеофільмів і програм, сайтів та ін..). Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі ЗДО заслуговує особливої уваги в контексті організації занять та взаємодії педагогів з вихованцями та батьками.

Актуальність проблеми впровадження ІКТ у педагогічний процес закладів дошкільної освіти визнана на державному рівні – в Законах України «Про дошкільну освіту», «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства на 2007-2015 роки», в Розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року», в Національній доктрині розвитку освіти України на 2012 – 2021 роки, в Базовому

компоненті дошкільної освіти, де виокремлюється освітня лінія «Комп'ютерна грамота».

Проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі сучасних закладів дошкільної освіти привертає увагу вітчизняних (А. Волосюк, А. Гуржій, О. Єресько, Є. Мотурнак, В. Лапінський) та зарубіжних (М. Міріманова, І. Роберт, Е. Усеїнова та ін.) науковців. Дослідники А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Поніманська, І. Таран та ін. присвятили свої праці питанням фахової підготовки майбутніх вихователів в контексті компетентнісного підходу. В руслі нашого дослідження корисними стали дисертаційні дослідження останніх років, які розкривають особливості застосування ІКТ в дошкільній освіті (О. Чекан, В. Хрипун).

Варто зазначити, що поряд з активізацією наукового інтересу до важливої проблеми інформатизації дошкільної освіти, практика роботи в ЗДО засвідчує недостатній рівень впровадження ІКТ у їхню діяльність. Наслідком цього є відсутність повноцінних умов реалізації виховного потенціалу у сучасному освітньому просторі [33].

Актуальність та педагогічна значущість означеної проблеми зумовили вибір теми кваліфікаційної роботи: «Організаційно-педагогічні умови використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти».

Об'єкт дослідження – педагогічний процес в закладі дошкільної освіти.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови застосування ІКТ в освітньому процесі сучасного закладу дошкільної освіти.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічні умови та експериментально перевірити шляхи використання ІКТ у педагогічному процесі закладу дошкільної освіти.

Гіпотеза дослідження. Ефективне використання ІКТ в закладі дошкільної освіти буде відбуватися за таких умов:

1) Цілеспрямоване формування інформаційно-комунікативної компетентності всіх суб'єктів педагогічного процесу;

2) Систематичне впровадження ІКТ за трьома напрямками: а) організація методичної роботи; б) взаємодія з батьками та громадськістю; в) організація сучасного освітнього середовища для вихованців.

3) Забезпечення дистанційної освіти із застосуванням ІКТ в сучасних умовах функціонування ЗДО.

Відповідно до мети й гіпотези визначено такі **завдання дослідження:**

1. На підставі аналізу наукової літератури виявити освітній потенціал використання ІКТ в педагогічному процесі закладів дошкільної освіти.

2. Визначити сучасний стан сформованості інформаційно-комунікативної компетенції суб'єктів педагогічного процесу ЗДО.

3. Розробити педагогічні умови та експериментально перевірити шляхи застосування ІКТ у педагогічному процесі ЗДО.

Методи дослідження:

Теоретичні:

- аналіз науково-педагогічної літератури для визначення актуальних питань дистанційної освіти та особливості їх реалізації в педагогічному процесі закладів дошкільної освіти - метод періодизації, за допомогою якого встановлювалися якісні зміни на різних етапах;

- системно-структурний метод застосовувався для характеристики теоретичних питань дистанційної освіти.

Емпіричні: педагогічне спостереження, бесіди, індивідуальні та групові обговорення.

Наукова новизна. Вперше проаналізовано педагогічні умови та найбільш ефективні шляхи застосування ІКТ у педагогічному процесі ЗДО.

Практичне значення. Матеріали дослідження можуть бути корисними для педагогів, вихователів, батьків, студентів педагогічних факультетів вищих навчальних закладів, слухачів курсів удосконалення кваліфікації педагогічних кадрів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота пов'язана з напрямом наукових досліджень кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету «Формування професійної компетентності кадрового педагогічного потенціалу у системі суспільних трансформаційних процесів».

Апробація результатів дослідження. Теоретичні опрацювання знайшли своє відображення у статті «Особливості використання комп'ютерних навчальних програм у педагогічному процесі закладу дошкільної освіти», яка увійшла до збірки «Магістерські студії» ХДУ.

Структура роботи: випускна робота має вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗДО

1.1. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дошкільниками як педагогічна проблема

У наш час, коли відбувається стрімке зростання обсягу наукової інформації, динамічний розвиток вітчизняного суспільства, посилення ролі особистості в інтелектуалізації праці, інформатизація сфери освіти набуває першочергового значення.

Сучасні дослідники інформаційно-комунікаційних технологій (О. Співаковський, Л. Петухова, В. Коткова, Ф. Халілова та ін.) зазначають, що інформатизація, як система, має три складові:

- медіатизацію – процес модернізації та удосконалення медіа засобів (пошуку, зберігання та поширення інформації);
- комп'ютеризацію – удосконалення засобів знаходження та обробки інформації;
- інтелектуалізацію – розвиток «здатності сприйняття й породження інформації, тобто підвищення інтелектуального потенціалу суспільства, включаючи використання засобів штучного інтелекту» [32, 36].

Метою цих процесів є створення єдиного освітнього інформаційного простору, в якому діють професіонали, здатні орієнтуватися в сучасному світі.

Широке застосування комп'ютера, мережі Інтернет, соціальних мереж та хмарних технологій уможливорює створення тісних зав'язків «політичних, соціально-економічних, технологічних та правових механізмів,... глобальну раціоналізацію інтелектуальної діяльності, що

забезпечує автономію процесу пізнання кожного індивіда за рахунок вільного доступу до всіх видів, форм і рівнів навчальних знань» [8].

Освіта України має виходити на якісно новий рівень, використовуючи кращі сучасні технології. Ця проблема визнана пріоритетною в Державній національній програмі «Освіта. Україна XXI століття», Законі України «Про освіту», Державній програмі «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці», «Національній доктрині розвитку освіти», «Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки». Даний напрямок розвитку освітньої галузі визнається важливим національним пріоритетом. Завдяки даним перетворенням все ширшого значення набуває проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) не тільки в системі початкової освіти, а й закладах дошкільної освіти.

Інформатизація дошкільної освіти зумовлена вимогами сучасного інформаційного розвитку суспільства, яке потребує, щоб особистість була компетентною в багатьох сферах, здатна до самореалізації та саморозвитку в умовах, які постійно змінюються.

Саме розвиток і застосування інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій здійснює вплив на життєдіяльність всіх категорій населення, сприяє удосконаленню роботи з даними та ефективній професійній взаємодії.

Застосування ІКТ технологій в освітньому процесі ЗДО – це один з нових актуальних напрямів дослідження у сучасній дошкільній педагогіці. Міжнародні експерти ЮНЕСКО, під час всесвітньої доповіді з комунікації та інформації, підкреслили важливість та необхідність впровадження даних технологій у процес навчання закладів дошкільної освіти [37].

У нормативно-правових документах: Законі України «Про дошкільну освіту», «Концепції розвитку педагогічної освіти»,

Державній національній програмі «Освіта України XXI століття» також наголошено на першочерговості інформатизації дошкільної освіти. Питання використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в закладах дошкільної освіти, набуває актуальності у зв'язку з вимогами розвитку сучасного інформаційного суспільства, яке має стати «суспільством знань» [3].

Тож перед педагогами дошкільної ланки постає надважливе завдання застосування найважливіших переваг ІКТ:

- Створення чіткої системи організації та управління сучасним ЗДО;
- Можливість побудови педагогічного процесу на засадах діяльнісного та компетентнісного підходів;
- Органічне поєднання індивідуальних та групових форм роботи;
- Відповідність сучасним запитам інформаційного суспільства.

Головними напрямками інформатизації освітнього процесу ЗДО є:

1. Організаційний (удосконалення методичної служби, модернізація матеріально-технічної бази, створення сучасного освітнього інформаційного середовища);
2. Педагогічний (підвищення інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів, систематичне використання ІКТ в освітньому просторі, збагачення та оптимізацію розвивального середовища).

Розкриємо сфери застосування ІКТ педагогами ЗДО

Ведення документації.

В ході освітньої діяльності вихователь оформлює плани, готує матеріал для реєстрації батьківського куточка, проводить діагностику та відмічає її результати як у друкованому, так і в електронному вигляді. Особлива увага приділяється веденню індивідуального щоденника дитини, в якому записуються різні дані про дошкільника, результати тестів, створюються графіки і в цілому відстежується динаміка розвитку

дитини. Це можна було б зробити без використання комп'ютерних технологій, але якість оформлення і витрати часу вказують на переваги такої роботи в електронному вигляді.

Важливим аспектом використання ІКТ є підготовка вихователя до атестації (підготовка відповідних документів, портфоліо педагога та ін.)

Методична робота, підвищення кваліфікації педагога.

В інформаційному суспільстві мережеві електронні ресурси - це найбільш зручний, швидкий і сучасний спосіб поширення нових методичних ідей і дидактичних посібників, доступний методистам та педагогам незалежно від місця їх проживання. Інформаційно-методична підтримка у вигляді електронних ресурсів може бути використана під час підготовки вихователя до занять, для вивчення нових методик, при підборі наочних посібників та інноваційних інструментів у роботі з дітьми.

Мережеві спільноти педагогів дозволяють не тільки знаходити і використовувати необхідні методичні розробки, а й розміщувати свої матеріали, ділитися педагогічним досвідом з підготовки та проведення заходів, щодо використання різних методик, технологій.

Сучасний освітній простір вимагає від педагога особливої гнучкості при підготовці і проведенні педагогічних заходів. Сьогодні підвищення кваліфікації – невід'ємна складова успішної професійної діяльності. Можливість здійснення сучасних запитів педагога також можливо за допомогою дистанційних технологій. При виборі таких курсів необхідно звернути увагу на наявність ліцензії, на підставі якої здійснюється освітня діяльність. Дистанційні курси підвищення кваліфікації дозволяють вибрати цікавий для педагога напрямок і навчатися онлайн без відриву від основної освітньої діяльності.

Важливим аспектом роботи педагога є і участь в різних педагогічних проєктах, дистанційних конкурсах, вікторинах, олімпіадах, що підвищує рівень самооцінки, як педагога, так і вихованців. Часто

через віддаленість регіону, фінансових витрат неможливо бути учасниками різних заходів. Дистанційна участь доступна всім. При цьому необхідно звернути увагу на надійність ресурсу, кількість зареєстрованих користувачів [22].

Використання ІКТ є важливим і для ведення документації, і для більш ефективного ведення методичної роботи, і для підвищення рівня кваліфікації вихователя, але основним у роботі педагога ЗДО є створення взаємодії в освітньому процесі.

Освітній процес.

Сьогодні ІКТ динамічно впроваджуються в організацію безпосередньої освітньої діяльності вихованців, організацію спільної розвиваючої діяльності педагога і дітей (реалізацію проєктів, акцій, квестів), створення розвивального середовища (ігор, посібників, дидактичних матеріалів).

У дітей дошкільного віку переважає наочно-образне мислення. Головним принципом організації діяльності дітей цього віку є принцип наочності. Використання різноманітного ілюстративного матеріалу, як статичного, так і динамічного, дозволяє педагогам ЗДО швидше досягти наміченої мети під час безпосередньої освітньої діяльності та спільної діяльності з дітьми. Використання Internet-ресурсів дозволяє зробити освітній процес інформаційно ємним, видовищним і комфортним.

Отже, інформаційно-комунікаційні технології у сфері освіти – всі технології, що застосовують спеціальні технічні засоби з метою розв'язання педагогічних задач.

ІКТ в дошкільній освіті – це комплекс навчальних, розвивальних, методичних матеріалів, технічних та інструментальних засобів (гаджетів, медіа), які використовуються фахівцями для удосконалення діяльності вихователів, психологів, адміністрації в процесі освіти, розвитку, діагностики та корекції.

1.2. Особливості впровадження комп'ютерних навчальних програм в освітній процес закладу дошкільної освіти

Розпочинати комп'ютерне навчання дітей дошкільного віку потрібно з підбору навчальних і розвивальних програм та підбору організаційних форм роботи з дітьми, розробки оптимальних методик, які відображають можливості комп'ютера в освітніх цілях. Неможливо розглядати комп'ютер відокремлено від програмного забезпечення та організаційних форм використання. На сучасному етапі існує велика кількість навчальних комп'ютерних програм для дітей дошкільного віку, але не визначено їх чіткої класифікації. Багато авторів виділяють чотири типи навчальних програм [22]:

1. Тренувальні;
2. Імітаційні та моделюючі;
3. Навчальні;
4. Розвивальні ігри.

Тренувальні комп'ютерні програми сприяють закріпленню знань, умінь та навичок. Передбачається, що об'єкти які запропоновані в програмі вже відомі дитині. Ці програми у випадковій послідовності пропонують дітям питання і завдання і підраховують число правильних та неправильних відповідей або вирішених завдань. У разі правильної відповіді дитині може видаватися заохочення (призовий об'єкт, перехід на наступний рівень і т.п.). При неправильній відповіді дитина може отримати допомогу, підказку.

Імітаційні та моделюючі програми орієнтуються на графічних ілюстративних та обчислювальних можливостях, і дозволяють здійснювати комп'ютерний експеримент. Такі програми надають дітям можливість спостерігати на моніторі комп'ютера певний процес і одночасно впливати на його хід, подаючи команди мишкою або з клавіатури, задаючи значення параметрів.

Навчальні програми пропонують дітям теоретичний матеріал для вивчення. Завдання і питання виступають в цих програмах в ролі організації людино-машинного діалогу, для управління ходом навчання. Так, якщо відповіді, які дала дитина, невірні, програма може повернути її для повторного вивчення теоретичного матеріалу. Загальним недоліком цих програм є висока трудомісткість розробки, труднощі організаційного та методичного характеру при використанні в реальному навчальному процесі закладів дошкільної освіти.

Розвивальні ігри надають в розпорядження дитини віртуальне середовище, яке існує тільки в комп'ютерному світі, набір певних можливостей і засобів його реалізації.

Заняття дитини дошкільного віку з технічними засобами навчання засноване на взаємозв'язку чотирьох компонентів:

- активне пізнання дітьми навколишнього світу;
- поетапне засвоєння способів і засобів рішення ігрових завдань;
- зміна предметно-знакового середовища на екрані монітора;
- активізацію спілкування дитини з дорослими та іншими дітьми.

Діапазон використання ІКТ в освітньому процесі закладу дошкільної освіти дуже різноманітний: від тестування дітей, встановлення їх особистісних якостей до гри. Комп'ютер, може виступати як об'єктом вивчення, так і засобом навчання, тобто існує декілька напрямів в організації навчання комп'ютерної діяльності дошкільників:

- вивчення інтерфейсу комп'ютерного середовища;
- розвиток різноманітних психічних функцій (мислення, пам'ять та ін.);
- вивчення початкових елементів інформатики;
- розвиток моторних навичок роботи з мишею та клавіатурою;
- впровадження ІКТ з метою вивчення письма та лічби;
- психофізіологічна корекція.

У закладах дошкільної освіти ІКТ найчастіше використовуються під час розвивальних занять, але обов'язково відповідно до Державних санітарно-гігієнічних правил і норм «Облаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режим праці дітей на персональних комп'ютерах» [30].

Заняття продовжується протягом 30 хв. в залежності від віку дітей та складається з трьох послідовних частин: підготовчої, основної та підсумкової [25].

Підготовча частина заняття орієнтується на занурення дитини в сюжет заняття, підготовці комп'ютерної гри через бесіди; залучається увага дітей до спостереження поведінки тварин, трудовою діяльністю людей; створюється предметно-орієнтоване ігрове середовище, яке схоже на середовище комп'ютерної гри, що стимулює уяву дитини, мотивує її до активної діяльності, яка допомагає зрозуміти і виконати завдання на комп'ютері. Підготовча частина є необхідною частиною розвиваючих занять з використанням комп'ютера, оскільки, відповідно до фізіологічних, індивідуальних та вікових особливостей уява і мислення дітей дошкільного віку, без попередньої предметної діяльності, не дасть можливості освоїти маніпуляції з екранними образами. Також використовується пальчикова гімнастика для підготовки моторики рук до роботи з комп'ютером.

Основна частина заняття зорієнтована на оволодіння засобами та методами управління комп'ютерною програмою з метою досягнення кінцевого результату та оволодіння навичками самостійної гри за комп'ютером. Педагогами можуть використовуватися декілька методів «занурення» дитини до комп'ютерної програми:

1. Послідовне пояснення дитині призначення кожної клавіші.
2. Орієнтуючись на здобуті дитиною знання про комп'ютер, перехід до вивчення нових клавіш і їх призначення.

3. Дитині надається свобода дій та можливість самостійного ознайомлення з комп'ютерною програмою.

4. Дитині пропонується картка-схема, яка відображає послідовність дій керування програмою. Початковим етапом ознайомлення є відпрацювання способів керування програмою з педагогом, а в майбутньому самостійне «читання» схеми.

На заключному етапі заняття підводиться підсумок; робиться оцінка виконання і актуалізація в пам'яті дитини необхідних для схеми дій, понять і структур, і правил поведінки з комп'ютером. І щоб досягти цієї мети використовуються конструювання, малювання, різні малорухливі ігри. Головним акцентом під час проведення заключної частини заняття є зняття зорової напруги (гімнастика для очей - релаксація) та зняття м'язової напруги (фізкультхвилинки, комплекс фізичних вправ, розслаблення під музику).

Заняття доцільно проводити у підгрупах 4-8 дітей, один або два рази на тиждень, бажано в першій половині дня. Після кожного заняття з використанням комп'ютерної техніки необхідно робити провітрювання кімнати. Оскільки у дітей дошкільного віку переважною є ігрова діяльність, доцільно проводити заняття з використанням ігрових методів та прийомів, які дозволять у цікавій та доступній для дітей формі опанувати поняттями та розв'язати навчальні завдання. Під час цього комп'ютер є потужним мотиваційним засобом з підвищення ефективності освітнього процесу [30].

Отже, застосування ІКТ в закладах дошкільної освіти доцільне і необхідне, воно сприяє підвищенню інтересу до навчання, його ефективності, всебічному розвитку дошкільника. Комп'ютерні програми занурюють дітей у розвиваючу діяльність, формують культурно значимі вміння і знання. Сьогодні комп'ютерні технології можна вважати тим новим способом передачі знань, який дозволяє дитині з інтересом вчитися, виховує самостійність і відповідальність при отриманні нових

знань, розвиває дисципліну інтелектуальної діяльності, сприяє всебічному розвитку дитини.

1.3. Сучасний стан використання інформаційно-комунікаційних технологій в системі дошкільної освіти

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у системі дошкільної освіти можна розглядати одночасно під різними кутами: як засіб інтенсифікації освітнього процесу закладу дошкільної освіти, як один з шляхів підвищення рівня ІК-компетентності педагогів, а також як засіб удосконалення управління.

Оскільки використання ІКТ сприяє підвищенню якості освіти через активне впровадження їх в освітній і управлінський процес і, як результат – сприяння конкурентоспроможності закладу в зовнішньому середовищі, інформатизація ЗДО здійснюється за такими напрямками:

- створення матеріально-технічних умов для розміщення, ефективного використання та збереження засобів інформатизації і комп'ютерної техніки;
- придбання комп'ютерної техніки, засобів інформатизації, системних і прикладних програм;
- підготовка та підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- впровадження в роботу освітніх установ комп'ютерних технологій;
- навчання інформаційних технологій педагогів усіх категорій;
- формування і розвиток медіатеки, створення і поновлення баз даних, формування, накопичення та ефективного використання освітніх ресурсів.

Інформаційно-комунікаційні технології відносяться до інноваційних процесів, головне завдання яких є створення нового, що сприятиме підвищенню ефективності освітнього процесу, забезпечить

доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві, сприятиме розв'язанню проблеми щодо їх якісного впливу на зміст, методи та організаційні форми навчання.

Закон України «Про дошкільну освіту», загальні положення Базового компонента дошкільної освіти вимагають від педагогів забезпечення належного розвитку, виховання та навчання дитини шести-семи років життя, створення умов для самореалізації особистості дитини, формуючи у неї вміння пізнавати навколишній предметний світ, себе, інших людей і практично застосовувати набуті знання. В Базовому компоненті дошкільної освіти у варіативній складовій введено освітню лінію «Комп'ютерна грамотність», що передбачає формування інформативної компетенції дошкільника [1].

З інтеграцією ІКТ в освітній процес з'являються можливості розширення його змістового наповнення. Навчальна інформація при цьому стає доступнішою для сприймання дошкільниками. ІКТ дає змогу підвищити інтерактивність освітньої системи в дошкільних закладах, перейти від пояснювально-ілюстративного способу навчання до діяльнісного, за якого дитина стає активним суб'єктом, а не пасивним об'єктом педагогічної дії.

Застосування ІКТ в дошкільному закладі створює умови для:

- формування у дітей здатності орієнтуватися в інформаційних потоках навколишнього світу;
- опанування практичних засобів роботи з інформацією на рівні вікових можливостей;
- формування вміння обмінюватися інформацією за допомогою сучасних технічних засобів, що сприятиме досягненню успіху в будь-якій діяльності в сучасному інформаційному суспільстві.

У свою чергу застосування ІКТ адміністрацією закладу дозволяє підняти швидкість прийняття рішень, якість і культуру управлінської діяльності, створити резерви для удосконалення роботи.

Слід визначити основні фактори, що сприяють підвищенню ефективності організації освітнього процесу дошкільного начального закладу:

- оперативність отримання інформації із вищих органів управління (відділу освіти, міської ради), структурних підрозділів та інших навчальних закладів;

- зниження прямих і зворотних потоків інформації;

- оперативне отримання і обробка звітності;

- системне зберігання та оперативне використання нормативної бази, інформації про матеріально-технічну базу, кадровий склад дошкільного навчального закладу, досвід роботи педагогів;

- зниження витрат часу на здійснення функцій аналізу, контролю, підготовки поточної інформації;

- використання нових форм подання інформації, нових форм навчальних занять, нових інформаційних технологій педагогічного та управлінського призначення;

- реалізація системи комп'ютерного супроводу моніторингу освітніх процесів;

- активізація методичної роботи педагогів, їх навчання за рахунок широких можливостей комп'ютерних освітніх мереж [6, с. 6-7].

Для успішного проектування єдиного інформаційного середовища ЗДО необхідно забезпечити виконання низки умов, зокрема [12, с. 11]:

- забезпечити необхідними засобами всі блоки інформаційного простору;

- розвинути мотивацію кожного з виконавців до використання ІКТ в професійній діяльності;

- забезпечити формування та підвищення рівня ІК-компетентності співробітників;

- розподілити за кожним виконавцем відповідальність за підтримку елементів інформаційного середовища;

- спроектувати локальну мережу в закладі;

- забезпечити вільний надійний доступ до мережі Інтернет тощо.

Використання ІКТ дає ширші можливості для ефективного провадження адміністративного та освітнього процесу у ЗДО, зокрема:

- автоматизувати управлінські процеси;

- залучити до адміністративних і освітніх процесів ширше коло учасників;

- краще уніфікувати адміністративну та освітню діяльність;

- підвищити ефективність та інтенсивність освітнього процесу;

- динамічно оновлювати зміст, форми та методи навчання;

- розширити межі індивідуалізації та диференціації навчання.

На основі аналізу науково-методичної літератури, аналізу практичного досвіду роботи закладів дошкільної освіти м. Херсона нами виділено напрями використання ІКТ в різних аспектах діяльності закладів.

В управлінській діяльності за допомогою інформаційних технологій здійснюється:

- робота в міській освітній мережі, що дозволяє економити час і дає оперативність при виконанні наказів, розпоряджень, звітів та інших документів;

- опрацювання нормативно-правової документації в мережі Інтернет;

- розрахунок стажу роботи працівників ЗДО;

- співпраця з дошкільними закладами міста й області;

- створення єдиної бази даних працівників ЗДО, дітей і батьків;

- участь у форумах, чатах, конференціях, семінарах тощо;

- робота з документацією (звіти, інформація в різні органи, накази, довідки тощо).

Відмітимо, що єдиний простір інформаційного середовища сприяє підвищенню якості дошкільної освіти через створення комплексно-методичного забезпечення в освітньому процесі ЗДО з використанням ІКТ, підвищенню рівня інформаційно-комунікаційної компетентності педпрацівників, управлінської й методичної діяльності, високій активності учасників освітнього процесу.

Зокрема у методичній роботі засобами ІКТ:

- оформлюється ділову документацію;
- здійснюється контрольна-аналітична діяльність (підготовка схем аналізу, обробка даних, результативність у вигляді графіків, діаграм, атестація педагогів, рівень знань дітей з різних розділів програми тощо);
- розробляються презентації до семінарів, методичних об'єднань, конференцій, педагогічних рад, консультацій для вихователів;
- використовується мультимедійний супровід у роботі з дітьми на заняттях, під час проведення свят та розваг, режимних моментів, а також у роботі з батьками (під час проведення консультацій, батьківських зборів, Днів відкритих дверей тощо);
- здійснюється обмін досвідом роботи з іншими педагогічними колективами.

Практичний досвід свідчить про те, що ІКТ-засоби можуть органічно поєднуватися з традиційними засобами розвитку особистості дитини, використовуватися у роботі з ними за умови відповідного матеріально-технічного забезпечення, розробленої системи роботи з даного питання з суворим дотриманням фізіолого-гігієнічних, ергономічних і психолого-педагогічних обмежувальних і дозвільних норм і рекомендацій.

Аналіз сучасного стану освітньо-інформаційного середовища дошкілля м. Херсона щодо впровадження ІКТ виявив такі проблеми:

1. Недостатній рівень заснованого на ІКТ інструментально-технологічного й інформаційно-ресурсного забезпечення закладів.
2. Недостатній рівень підготовки керівників, методистів, вихователів та інших суб'єктів системи дошкільної освіти до використання інформаційно-комунікаційних технологій.
3. Обмеженість використання ІКТ в усіх сферах життєдіяльності ДНЗ: управлінській, методичній, навчально-виховній.
4. Відсутність системи створення, розповсюдження, підтримки й оновлення електронних засобів навчання, електронних інформаційних ресурсів навчального призначення.

Отже, узагальнюючи усе вищезазначене, можна стверджувати, що використання інформаційно-комунікаційних технологій в дошкіллі є збагачувальним і перетворюючим фактором освітнього середовища дошкільного закладу освіти, створення нових, науково обґрунтованих засобів для повноцінного розвитку дошкільників, оновлення форм і методів роботи з ними.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ТА ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Стан сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності вихователів ЗДО

Завданням нашого дослідження було обґрунтувати умови та експериментально перевірити шляхи використання ІКТ в освітньому процесі ЗДО.

Мета констатувального етапу полягала у визначенні рівня сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності учасників освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

Визначення критеріїв інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО було здійснено з урахуванням сучасних підходів. Ми використовували розробленими МОН України методичними рекомендаціями щодо навчання педагогів основам ІКТ (лист МОН від 24.06.2011 № 1/9-493).

Відповідно до даного документу, педагог має орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею, відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства, а саме: створювати текстові документи, таблиці, рисунки, графіки, презентації, використовувати інтернет-технології, локальні мережі, хмарні технології, бази даних, здійснювати анкетування, діагностування, тестування, розробляти власні електронні продукти в професійній діяльності.

Розробляючи критерії сформованості інформаційно-комунікаційної компетенції, ми використовували праці С. Литвинової, в яких пріоритетним є національні стандарти освітніх технологій для педагогів [22].

На підставі аналізу наукової літератури та характерологічних особливостей інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів закладів дошкільної освіти нами визначено наступні компоненти даного поняття:

- Когнітивний (знання про комп'ютер та комп'ютерні засоби навчання дітей дошкільного віку);
- Операційний (способи діяльності та готовність до здійснення інформаційно-комунікаційної діяльності);
- Аксіологічний (ціннісний, вміння безпечно працювати з комунікаційними системами).

На основі аналізу наукової літератури, нами було розроблено та запропоновано власну систему критеріїв і показників для визначення інформаційної компетентності педагогів ЗДО:

- *Знаннєвий* (інформаційний) – обізнаність в сфері ІКТ, усвідомлення сутності та важливості в педагогічному процесі ЗДО;
- *Ціннісно-мотиваційний* – інтерес та впевненість у необхідності впровадження ІКТ;
- *Діяльнісний* – уміння використовувати ІКТ в ході підготовки та проведення занять у ЗДО, навички самостійного створювання якісного методичного та освітнього продукту та використання останніх у власній професійній діяльності.

Також відповідно до компонентної структури інформаційно-комунікаційної компетентності педагога ЗДО розроблено рівні її сформованості (таблиця 2.1):

- Базовий;
- Достатній;
- Творчий.

Таблиця 2.1

Компоненти та рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО

Компоненти	Знаннєвий	Ціннісно-мотиваційний	Діяльнісний
Рівні			
Базовий	Мають уявлення про ІКТ, їх застосування на заняттях ЗДО, знають нормативну базу щодо санітарно-гігієнічних вимог при роботі з ІКТ	Демонструють розуміння використання важливості ІКТ в освітньому процесі, підтримують їх впровадження, застосовують елементи технології	Уміють виокремлювати професійні завдання, пов'язані з використанням ІКТ, створювати безпечне освітнє середовище
Достатній	Обізнані з ІКТ в конкретній предметній сфері, інструментами активізації пізнавального інтересу вихованців засобами ІКТ	Усвідомлюють особливу роль ІКТ в педагогічному процесі, проводять заняття з використанням ІКТ на достатньому рівні, мають	Вміють використовувати ІКТ на достатньому рівні (демонструють відео, презентації та малюнки на заняттях ЗДО), самостійно

		потребу в впровадженні інноваційних технологій, у підвищенні власного рівня ІК компетентності.	добирають оптимальні засоби ІКТ для розв'язання професійних задач.
Творчий	Мають ґрунтовні знання з освітніх ІКТ, різних способів їх використання в індивідуальній роботі з дошкільниками.	Реалізують використання ІКТ в освітньому середовищі ЗДО на високому рівні, систематично аналізуючи власну педагогічну діяльність та створюючи умови для саморозвитку.	Розробляють власні методичні одиниці на основі ІКТ, створюють індивідуальні завдання для розвитку здібностей вихованців, систематично та цілеспрямовано опрацьовують новаторський досвід і впроваджують інноваційні технології в педагогічному процесі ЗДО.

Експериментальне дослідження з проблеми формування інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО

проводилося на базі Антонівського ясла-садку № 53. Кількість педагогів, які брали участь в педагогічному експерименті – 30 чоловік.

Відповідно до визначених компонентів інформаційно-комунікаційної компетентності педагога (знаннєвий, ціннісно-мотиваційний та діяльнісний), нами визначено наступні критерії сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності: інформаційні знання, ціннісно-мотиваційне ставлення до впровадження інформаційної діяльності та інформаційна навички та вміння використовувати ІКТ.

Визначення рівня знаннєвого компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів нами здійснено у відповідності до наступних показників: знання про джерела інформації та методи роботи з інформацією. Для визначення рівня сформованості знаннєвого компонента нами використано анкетування з метою визначення вміння працювати з інформацією. Результати опитування респондентів зображено на діаграмі (Рис 2.1).

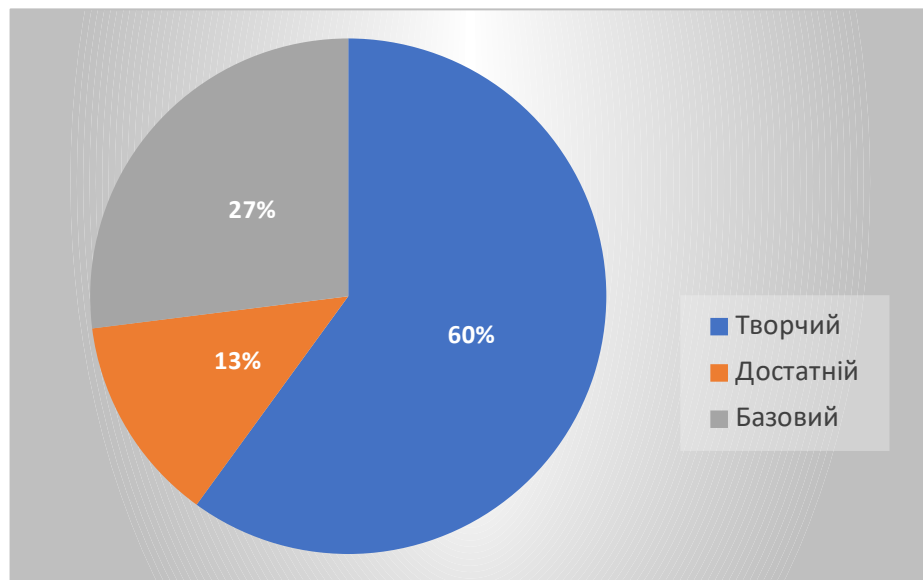

Рис. 2.1. Рівень сформованості знаннєвого компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО

За результатами впровадженого дослідження ми визначили, що творчий рівень сформованості знаннєвого компоненту інформаційно-

комунікаційної компетентності мають 60 % вихователів, що становить 18 осіб. Ці вихователі регулярно досліджують професійну літературу, в повній мірі володіють методами роботи з інформацією. Педагогам цієї групи притаманний високий рівень сформованості системи поглядів до реальних процесів інформатизації, ціннісні орієнтації та установки, які свідомо реалізуються в процесі інформаційної діяльності. Вихователі цієї групи автономні та самостійні в своїх оцінках та судженнях відповідно до інформаційних явищ та процесів. Вони свідомо та відповідально обирають мету своєї інформаційної діяльності та соціальні засоби її досягнення, здатні активно відстоювати свої пропозиції, володіють прийомами творчого саморозвитку.

Достатній рівень сформованості знаннєвого компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО притаманний 13 % опитаних (4 вихователі). Ці педагоги на достатньому рівні володіють методами роботи з інформацією, їх знання мають продуктивний характер. Педагоги свідомо сприймають інформацію, влучно оперують поняттями. Проте, звернення до додаткової літератури має епізодичний характер.

Базовий рівень сформованості знаннєвого компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО характерний для 27 % вихователів, що складає 8 чоловік. Для цієї групи педагогів притаманний низький рівень теоретичної готовності до здійснення інформаційно-комунікаційної діяльності. Вони недостатньо знайомі з методами обробки інформації. Знання про засоби інформаційних технологій початкові.

Отже з Рис. 2.1 видно, що в закладі дошкільної освіти найбільший відсоток педагогів мають творчий рівень сформованості знаннєвого компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності.

Аналіз проведеного анкетування показав, що існує потреба підвищення рівня знань, умінь та досвіду використання ІКТ технологій в професійній діяльності значної кількості педагогів.

Наступним етапом констатувального експерименту було встановлення рівня ціннісно-мотиваційного компоненту, вимірювання якого здійснювалася за наступними показниками: прояв інтересу до оволодіння інформацією в предметній області і мотивація навчання. Нами використовувалася методика мотивації досягнення успіху Ю. Орлова (Додаток А). Відповідно до використаної та впровадженої нами методики отримано наступні результати (Рис. 2.2).

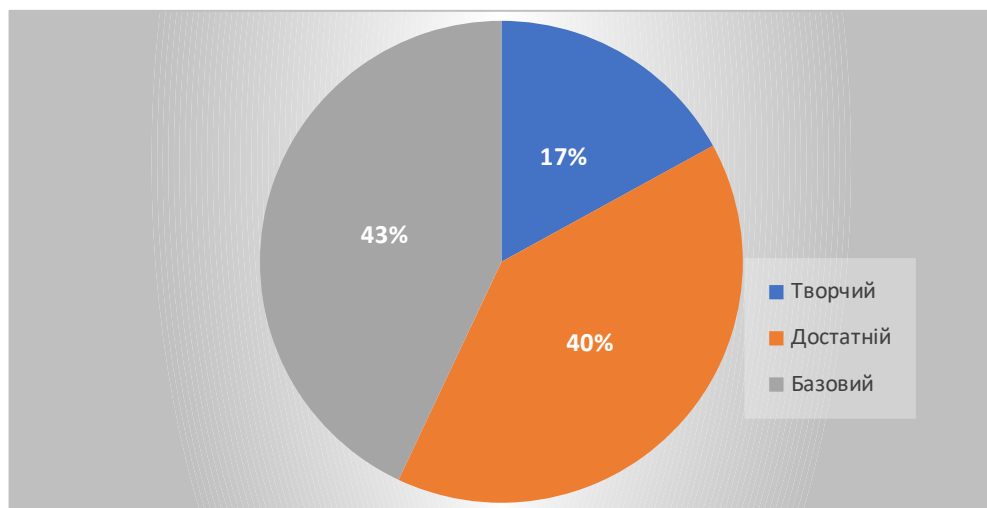

Рис. 2.2. Рівень сформованості ціннісно-мотиваційного компонента інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО

Результати дослідження рівня сформованості ціннісно-мотиваційного компонента інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО показали, що 17 % (5 осіб) вихователів мають внутрішню мотивацію до застосування ІКТ технологій в освітньому процесі ЗДО. Вони цікавляться новою інформацією, здатні виконувати завдання без додаткових зовнішніх стимулів. Розуміють цінність інформації та активні до її пошуку та обробки.

Достатній рівень сформованості ціннісно-мотиваційного компонента інформаційно-комунікаційної компетентності мають 40 % респондентів (12 осіб). Вони мають стійку зовнішню мотивацію та здатність до здійснення інформаційно-комунікаційної діяльності. Але без високої оцінки адміністрації їх готовність до здійснення інноваційної діяльності різко знижується.

Базовий рівень сформованості ціннісно-мотиваційного компонента інформаційно-комунікаційної компетентності притаманний 43 % педагогів (13 чоловік). Вони мають нестійку зовнішню мотивацію до здійснення інформаційної діяльності. Не цікавляться новою інформацією, відсутня готовність до впровадження ІКТ технологій в освітній процес ЗДО.

З Рис. 2.2 можна побачити, що в закладі дошкільної освіти найбільший відсоток педагогів мають базовий рівень ціннісно-мотиваційного рівня ІК компетентності.

Визначення рівня діяльнісного компонента інформаційно-комунікаційної компетентності вихователів ЗДО здійснювалася за наступними показниками: володіння методами отримання, збереження, обробки та передачі інформації; вміння знаходити потрібну інформацію, володіння різноманітними засобами візуалізації інформації; вміння використовувати ІКТ технології; здатність самоорганізації під час роботи з інформацією. З цією метою нами використано опитувальник В. Моросанової «Стилі саморегуляції поведінки», а також запропоновано виконання вихователями різноманітних завдань на комп'ютері (Додаток Г).

Шкала «Загальний рівень саморегуляції» опитувальника В. Моросанової «Стилі саморегуляції поведінки» (Додаток А) нами використовувалася для визначення рівня сформованості діяльнісного компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності вихователів ЗДО. Результати нами зображено на Рис. 2.3.

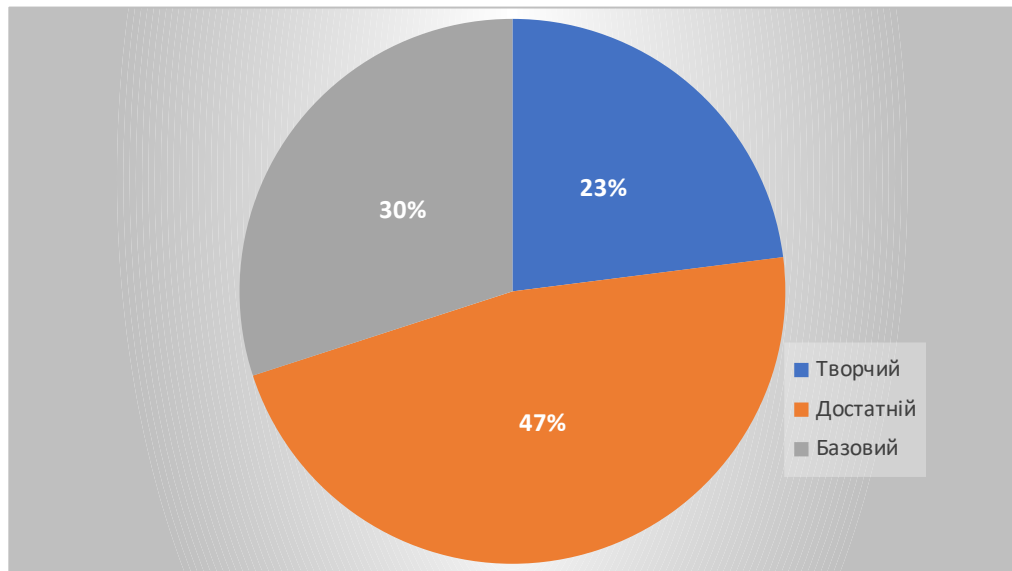

Рис. 2. 3. Загальний рівень саморегуляції педагогів ЗДО

Вихователі ЗДО з високими показниками (23 % - 7 осіб) загального рівня саморегуляції самостійні, гнучко та адекватно реагують на зміни умов, досягнення мети. За наявності сталої мотивації досягнення успіху вони здатні сформувати такий стиль саморегуляції, який дозволяв би компенсувати вплив особистості, характерологічний особливостей, які заважали б досягненню поставленої мети. Чим стійкіший рівень свідомої саморегуляції, тим простіше людина починає оволодівати новими способами та видами активності, впевненіше себе почуває в незнайомих ситуаціях, тим стабільніші їх досягнення в звичних видах діяльності.

Для педагогів з низькими або базовими показниками (30 %) за даною шкалою потреба свідомого планування та програмування своєї поведінки не сформована, вони більш залежні від ситуації та думки оточуючих людей. Педагогам притаманна занижена можливість компенсації несприятливих для досягнення поставленої мети особистісних якостей. Відповідно, успіх оволодіння новими видами діяльності залежить від відповідності особливостей регуляції та вимог виду діяльності.

Для визначення інформаційних умінь педагогів нами було запропоновано наступні завдання:

1. Підключіть комп'ютер до мережі, увімкніть його.
2. Вставте в комп'ютер зовнішній носій (на вибір вихователя) та скопіюйте на нього інформацію з комп'ютера.
3. На робочому столі створіть папку, відкрийте та закрийте її, перейменуйте її, а потім видаліть.
4. Створіть текстовий документ, назвіть його «Перевірка», відкрийте документ.
5. Зайдіть до мережі Інтернет, знайдіть текстову та графічну інформацію щодо принципів побудови інформаційно-розвивального середовища в ЗДО, скопіюйте її до документу «Перевірка».
6. В документі «Перевірка» створіть заголовок тексту та на вибір змініть шрифт будь-якого абзацу.
7. Роздрукуйте документ «Перевірка».
8. На основі документу «Перевірка» створити презентацію.
9. Відкрийте програму електронних таблиць та створіть таблицю вільного змісту. Відповідно до даних цієї таблиці побудуйте кругову діаграму.
10. Створіть свою електронну скриньку (або зайдіть до існуючої) та надішліть електронний лист з темою Перевірка, з вкладеним документом «Перевірка».

Результати створеного вихователями інформаційного продукту оцінювалися за п'ятибальною шкалою. Результати аналізу нами графічно окреслено на Рис. 2.4.

Результат визначення рівня сформованості інформаційних навичок вихователів показав, що творчий рівень присутній у 30 % респондентів, достатній рівень мають 20 %, а базовий – 50 %, що свідчить про недостатні практичні навички вихователів роботи з комп'ютером.

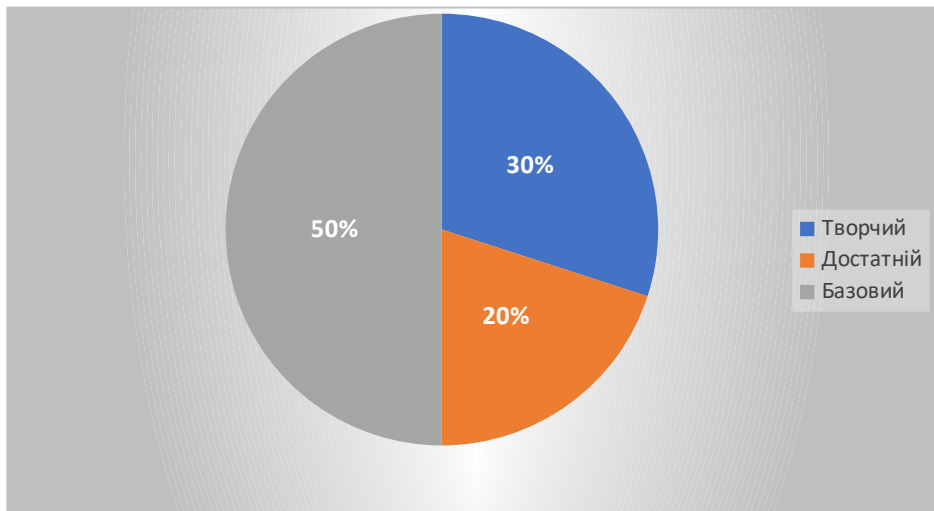

Рис.

2.4. Рівень володіння інформаційними навичками педагогами ЗДО

Отже, проведені методики дали можливість визначити рівень сформованості діяльнісного компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів, що відображено на Рис. 2.5.

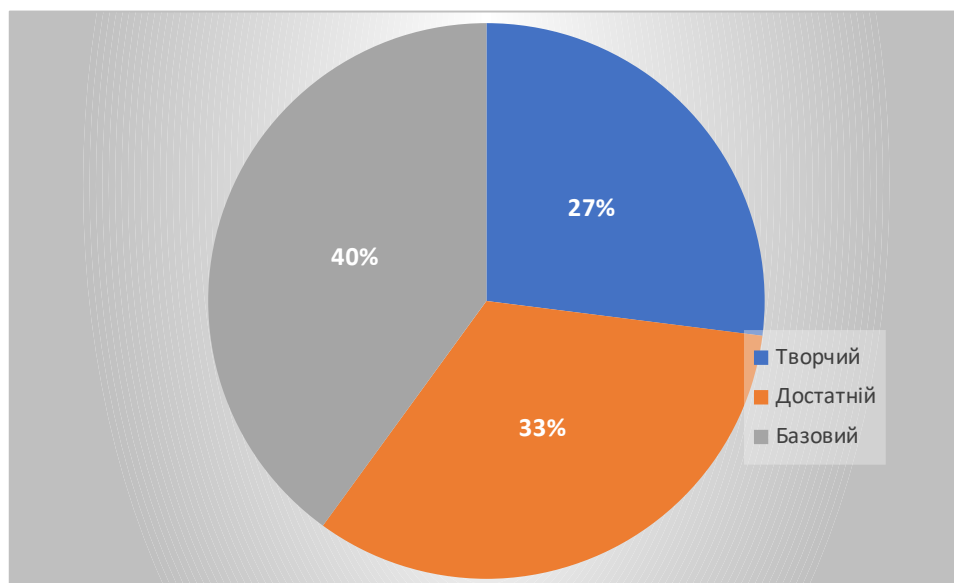

Рис. 2.5. Рівень сформованості діяльнісного компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності педагога ЗДО

Таким чином, як видно з діаграми у 27 % педагогів сформований творчий рівень діяльнісного компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності. Вихователі вільно володіють сучасними методами

роботи з інформацією, мають високий рівень організації своєї діяльності. Володіють високим рівнем самоорганізації у здійсненні інформаційно-комунікаційної діяльності.

Достатній рівень мають 33 % педагогів. Вони ситуативно застосовують методи роботи з інформацією. Здатні обирати інструментарій для вирішення професійних завдань, але не завжди раціональні для певної групи завдань. В них достатньою мірою сформована самоорганізація інформаційно-комунікаційної діяльності.

Базовий рівень діяльнісного компоненту характерний для 40 % вихователів. Вони несвідомо використовують методи роботи з інформацією. Таким чином, ефективність інформаційної діяльності, в педагогів, не висока.

З Рисунку 2.5 видно, що в ЗДО більшість педагогів мають базовий рівень сформованості діяльнісного компоненту інформаційно-комунікаційної компетентності.

Отже, узагальнення результати констатувального етапу експериментального дослідження дало змогу визначити рівень сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО (Рис. 2.6).

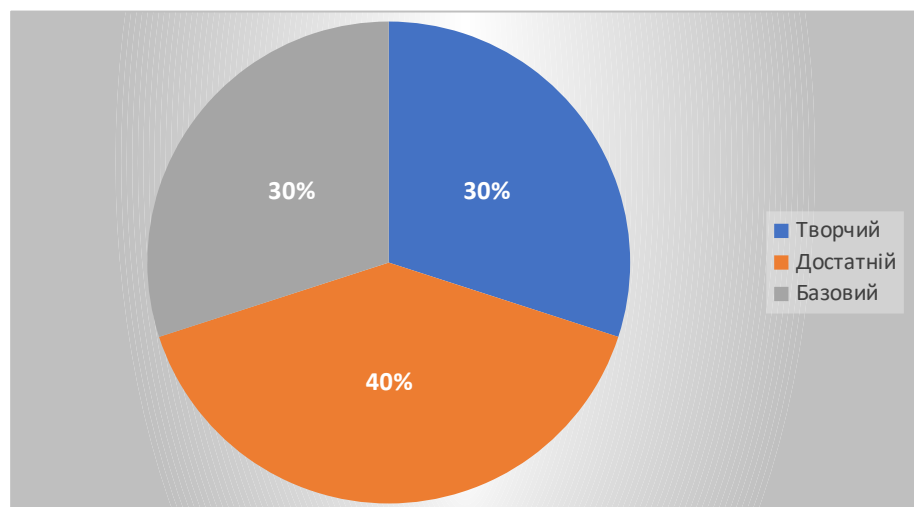

Рис. 2.6. Рівень сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО

Відзначимо, що більшість педагогів ЗДО мають базовий (30 %) та достатній (40 %) рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності.

Таким чином, аналіз результатів рівня сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів вказує на необхідність удосконалення означеної компетентності вихователів у напрямку широкого використання ІКТ технологій для вирішення педагогічних і професійних завдань в процесі організації освітнього процесі ЗДО.

2.2. Умови використання ІКТ в освітньому процесі закладу дошкільної освіти

У процесі дослідження нами було виділено організаційно-педагогічні умови, які зумовлюють ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій у закладі дошкільної освіти. До них належать:

- наявність комп'ютерного парку та програмного забезпечення;
- формування та підвищення рівня ІК-компетентності співробітників;
- забезпечення вільного надійного доступу до мережі Інтернет.

Розглянемо кожну з цих умов.

Перша умова – наявність комп'ютерного парку та програмного забезпечення.

Створення комп'ютерної інфраструктури дошкільного навчального закладу – це забезпечення навчального закладу комп'ютерами, які є головною технічною складовою інформаційної інфраструктури ЗДО. 1-2 комп'ютери – це мінімальний варіант, і використовувати таку кількість техніки для повноцінного освітнього процесу неможливо. Найкраще використовувати їх для адміністративної

роботи. За таких умов створити локальну мережу буде не можливо, але підключення хоча б одного комп'ютера до мережі Інтернет дасть закладу нові комунікаційні можливості: листування за допомогою електронної пошти, керування веб-сайтом, швидкий доступ до різноманітної інформації. Також на такому комп'ютері можливо створювати базу даних дітей, працівників, документацію.

Друга умова - формування та підвищення рівня ІК-компетентності співробітників.

Забезпечення комп'ютерною технікою навчального закладу не вирішує проблему інформатизації, оскільки потребує наявності грамотних користувачів.

У практиці роботи Антонівського ясел-садка № 51 Антонівської селищної ради м. Херсона використовуються різноманітні форми роботи з педагогами по підвищенню їх рівня ІК-компетентності, зокрема: тиждень педагогічної майстерності; майстер-класи з навчання педагогів методам та прийомам роботи з дітьми з використанням ІКТ; семінари-практикуми тощо.

Третя умова – забезпечення вільного надійного доступу до мережі Інтернет.

Коли ми говоримо про використання Інтернету у закладі дошкільної освіти, виникає питання інформаційної безпеки. І не лише у закладі, а й удома. Тому з батьками дітей, які відвідують садок, варто проводити роз'яснювальну роботу щодо інформаційної безпеки. Зокрема, діти не повинні мати доступ до Інтернет-сторінок, що містять інформацію про насилля, порнографію, нецензурну мову тощо. Для обмеження доступу до таких сторінок варто використовувати спеціальні програми, наприклад, «Інтернет-цензор», «Безпека сім'ї» веб-служби Windows Live, «Батьківський контроль» у пакеті безпеки Kaspersky Internet Security 7.0 та інші.

Використання служб Інтернету у ЗДО надає педагогам змогу:

- швидко знаходити потрібну інформацію;
- вільно спілкуватися у реальному часі (обмін повідомленнями та відеозв'язок);
- конструювати та розміщувати веб-сайти, керувати їх текстовим і мультимедійним наповненням;
- обговорювати проблемні питання у широкому педагогічному колі, обмінюватися думками, навчальними матеріалами, організувати дискусійні групи (через форуми, блоги, соціальні мережі тощо) [49, с. 24-25].

Щодо реалізації першої умови «Наявність комп'ютерного парку та програмного забезпечення» зазначимо, що у закладі функціонує 15 одиниць комп'ютерної техніки – 8 стаціонарних комп'ютерів, 3 ноутбуки, 2 мультимедійні системи, 1 принтер, 2 багатофункціональні пристрої (сканер-копер-принтер), відеокамера, 3 плазмених телевізора.

Щодо програмного забезпечення слід відмітити, що на всіх комп'ютерах і ноутбуках встановлено пакет прикладних програм Microsoft Office, а саме у роботі закладу постійно використовуються Word, Excel, PowerPoint, OneNote, Outlook. Для роботи з автоматизованими шаблонами документів у режимі он-лайн керівник ЗДО користується веб-програмою «КОЗА Онлайн».

З метою реалізації другої умови щодо формування та підвищення рівня інформаційно-комунікаційної компетентності вихователів на базі Антонівського ясел-садка № 51 Антонівської селищної ради м. Херсона була проведена педагогічна рада «Упровадження медіа освіти як підготовки дитини до знайомства зі світом сучасних медіа ресурсів», де обговорювались наступні питання:

- вплив медіа на розвиток професійного рівня педагога;
- медіа-освіта та її вплив на розвиток дитини;
- організація гурткової роботи по освоєнню комп'ютерної грамотності дошкільника;

- використання комп'ютера для розвитку дитини вдома.

Для професійного зростання педагогів у ясел-садку проведено семінар-практикум «Використання медіа ресурсів на заняттях з музики та образотворчого мистецтва», метою якого було формування медіа грамотності учасників освітнього процесу, підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників та впровадження медіа ресурсів у освітній процес.

Крім цього під час семінару обговорювались наступні питання:

- використання слайд-шоу на музичних заняттях, розвагах та святах;

- використання медіа ресурсів на заняттях з предметного малювання дітей молодшого віку; з сюжетного малювання дітей середнього віку; з декоративного малювання дітей старшого віку;

- використання медіа ресурсів під час роботи дизайн-гуртка.

Педагоги активно долучилися до підготовки та проведення семінару. Вони проводили майстер-класи та презентували свої мультимедійні презентації для занять з малювання та музики для різних вікових груп.

Комп'ютер для вихователів став потужним технічним засобом навчання дітей. Використання комп'ютера дозволило розширити можливості педагога, створило базу для залучення дітей до комп'ютерних навчальних програм.

На сьогоднішній день комп'ютерні програми, ігри, завдання у своїй роботі застосовують всі педагогічні працівники: вихователі, музичні керівники, вчителі-логопеди, психолог, вихователь-методист. Усі матеріали ретельно підбираються з урахуванням віку дітей та навчальних напрямків роботи з ними.

У рамках виконання третьої умови «Забезпечення вільного надійного доступу до мережі Інтернет» Антонівський ясла-садок № 51 підключений до мережі Інтернет через провайдера «Укртелеком» у 2003

році. З цього часу адміністрація закладу та педагоги мають можливість спілкуватися в комп'ютерній мережі, самостійно виходити в Інтернет, підключатися до закладів у різних куточках світу. Для полегшення пошуку інформації у мережі для педагогів створено картотеку корисних Інтернет-адрес.

Крім того, заклад є користувачем програмного комплексу «Міська освітня мережа: Дошкілля», який призначений для автоматизації управлінської діяльності адміністрацій дошкільних закладів, для створення єдиної системи збору, обробки та зберігання інформації. Ця система дозволяє полегшити роботу завідувача, медичної сестри, вихователів, завгоспу та діловода. Завдяки такому програмному комплексу упорядковано ведення ділової документації та зміцнена система управління дошкільною освітою.

Велику роль у їх підборі відіграє те, чи мають ці матеріали позитивний моральний напрям, чи не присутні в них агресивність, жорстокість, насилля. В багатьох іграх та програмах присутні елементи новизни, сюрпризності, незвичності, в них використовуються засоби заохочення, що так люблять діти. Застосування комп'ютерів, мультимедіа та інформаційних технологій у якості дидактичних засобів використовується нами для підвищення мотивації та індивідуалізації навчання, розвитку творчих здібностей дітей та для створення благополучного емоційного фону.

Можемо зауважити, що використання мультимедіа у навчанні не тільки збільшує швидкість передачі інформації дітям та підвищує рівень її засвоєння, а й сприяє розвитку таких процесів як увага, пам'ять, мислення, уява, мовлення, розвиває почуття кольору, композиції, бере участь у інтелектуальному, емоційному та моральному розвитку дітей. Новизна комп'ютера та інтерактивного обладнання відображаються в розширенні та збагаченні змісту знань, вмінь та навичок дитини, в інтенсифікації створення структурних комплексів інтелектуального та

мотиваційно-емоційного характеру, у зміні динаміки процесу психічного розвитку.

Доведено, що людина запам'ятовує 20% почутого і 30% побаченого, і більше 50% того, що вона бачить і чує одночасно. Таким чином, полегшення процесу сприйняття і запам'ятовування інформації за допомогою яскравих образів - це основа будь-якої сучасної презентації.

Мультимедійні презентації дозволяють представити навчальний і розвиваючий матеріал як систему яскравих опорних образів, наповнених вичерпною структурованою інформацією в алгоритмічному порядку. В цьому випадку задіюються різні канали сприйняття, що дозволяє закласти інформацію не лише у фактографічному, але і в асоціативному виді в пам'ять дітей. Подача матеріалу у вигляді мультимедійної презентації скорочує час навчання, вивільняє ресурси здоров'я дітей.

Використання на заняттях мультимедійних презентацій дозволяє побудувати навчально-виховний процес на основі психологічно коректних режимів функціонування уваги, пам'яті, гуманізації змісту навчання і педагогічних взаємодій, реконструкції процесу навчання і розвитку з позицій цілісності. Основа будь-якої сучасної презентації - полегшення процесу зорового сприйняття і запам'ятовування інформації за допомогою яскравих образів. Форми і місце використання презентації (або навіть окремого її слайду) на занятті залежать, звичайно, від змісту цього заняття і мети, яку ставить педагог.

Протягом року ми активно використовували мультимедійне середовище під час проведення різноманітних занять у старшій групі. Дана група була вибрана нами у якості експериментальної. Друга старша група відповідно була контрольною.

Наведемо приклад одного із занять з теми «Ласкаво просимо у «Фіксік-клуб»! Робота з мишкою», яке було проведено для дітей експериментальної групи.

Метою його було розвиток комп'ютерних умінь, а саме: знайомство дітей з комп'ютером, як із сучасним інструментом для обробки інформації (призначення та обладнання комп'ютера); знайомство дітей з правилами безпечної роботи на комп'ютері; формування початкових навичок роботи на комп'ютері.

Під час цього заняття діти за допомогою мультимедійної презентації познайомилися з технікою безпеки при роботі з комп'ютером, а саме:

1. Комп'ютер - електричний прилад, а значить, може бути небезпечний для життя. Будьте обережні! Не чіпайте дроти, які підведені до комп'ютера.

2. Комп'ютер боїться бруду. Пил осідає на машині, проникає всередину і псує електронні схеми. Брудні руки забруднять зостарять і просто виведуть з ладу комп'ютер.

3. Комп'ютер не їдальня! Краще не підходити до нього з хлібом, горішками, цукерками, насінням, чаєм. Крихти нашкодять комп'ютеру більше, ніж пил, а пролитий чай може зіпсувати його остаточно.

4. Натискаючи клавіші, не прикладайте великих зусиль. Комп'ютер зрозуміє вас і при самому ніжному дотику. Тарабанячи по клавіатурі, ви швидко виведете її з ладу. Так само «ніжно» потрібно ставитися до мишки і інших пристроїв, що підключаються до комп'ютера.

5. Не чіпайте екран монітора навіть чистими пальцями - на ньому все одно залишаться сліди.

Також під час заняття мали змогу навчитися правильно працювати мишкою.

Слід відмітити, що рівень пізнавальної сфери дітей експериментальної групи на початку роботи становив 72 %, а у кінці експерименту - 78 %. У контрольній групі рівень пізнавальної сфери на початку експерименту становив 70 %, а у кінці – 73%.

Крім того, серед батьків протягом року велась просвітницька робота щодо формування у них позитивної думки про необхідність упровадження ІКТ як підготовки дитини до ефективної взаємодії зі світом сучасних медіа. На батьківських зборах розглядались питання:

- «Мультфільми та їх виховне значення» («круглий стіл»).
- «Зберіть свою власну колекцію мультфільмів, дитячих фільмів» (обмін думками).
- «Як зробити так, щоб Інтернет давав дитині користь, а не зашкоджував?» (практичні поради).
- «Інформаційна безпека дитини (правила користування комп'ютером)».

Таким чином, систематична робота з використанням інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти по-перше, забезпечує формування та підвищення рівня інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів, по-друге, сприяє розвитку пізнавальної сфери старших дошкільників.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження були сформульовані наступні висновки:

1. На підставі аналізу наукової літератури виявили освітній потенціал використання ІКТ в педагогічному процесі закладів дошкільної освіти.

Практичний досвід свідчить про те, що ІКТ-засоби можуть органічно поєднуватися з традиційними засобами розвитку особистості дитини, використовуватися у роботі з ними за умови відповідного матеріально-технічного забезпечення, розробленої системи роботи з даного питання з суворим дотриманням фізіолого-гігієнічних, ергономічних і психолого-педагогічних обмежувальних і дозвільних норм і рекомендацій.

Аналіз сучасного стану освітньо-інформаційного середовища дошкілля м. Херсона щодо впровадження ІКТ виявив такі проблеми:

1. Недостатній рівень заснованого на ІКТ інструментально-технологічного й інформаційно-ресурсного забезпечення закладів.

2. Недостатній рівень підготовки керівників, методистів, вихователів та інших суб'єктів системи дошкільної освіти до використання інформаційно-комунікаційних технологій.

3. Обмеженість використання ІКТ в усіх сферах життєдіяльності ДНЗ: управлінській, методичній, навчально-виховній.

4. Відсутність системи створення, розповсюдження, підтримки й оновлення електронних засобів навчання, електронних інформаційних ресурсів навчального призначення.

Отже, узагальнюючи усе вищезазначене, можна стверджувати, що використання інформаційно-комунікаційних технологій в дошкіллі є збагачувальним і перетворюючим фактором освітнього середовища дошкільного закладу освіти, створення нових, науково обґрунтованих

засобів для повноцінного розвитку дошкільників, оновлення форм і методів роботи з ними.

2. Також ми визначили стан сформованості інформаційно-комунікативної компетентності педагогів ЗДО.

Експериментальне дослідження з проблеми формування інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів ЗДО проводилося на базі Антонівського ясла-садку № 53. Кількість педагогів, які брали участь в педагогічному експерименті – 30 чоловік.

Відповідно до визначених компонентів інформаційно-комунікаційної компетентності педагога (знаннєвий, ціннісно-мотиваційний та діяльнісний), нами визначено наступні критерії сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності: інформаційні знання, ціннісно-мотиваційне ставлення до впровадження інформаційної діяльності та інформаційна навички та вміння використовувати ІКТ.

Відзначимо, що більшість педагогів ЗДО мають базовий (30 %) та достатній (40 %) рівні сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності.

Таким чином, аналіз результатів рівня сформованості інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів вказує на необхідність удосконалення означеної компетентності вихователів у напрямку широкого використання ІКТ технологій для вирішення педагогічних і професійних завдань в процесі організації освітнього процесі ЗДО.

3. У роботі нами були визначені організаційно-педагогічні умови застосування ІКТ у освітньому процесі ЗДО, а саме:

- наявність комп'ютерного парку та програмного забезпечення;
- формування та підвищення рівня ІК-компетентності співробітників;
- забезпечення вільного надійного доступу до мережі Інтернет.

Водночас слід зазначити, що проведені дослідження не вичерпує усіх аспектів проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесу закладу дошкільної освіти і потребує подальших наукових розробок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. - 2012. - № 7. - С. 4-19.
2. Биков В. Засоби інформаційно – комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору України: монографія / В. Биков – К.: Педагогічна думка, 2010.- 160 с.
3. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти [Електронний ресурс] / Биков Валерій ... http://archive.nbuiv.gov.ua/e-journals/Vnadps/2012_5/12bsermk.pdf. 3.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови. - К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. — 1440 с.
5. Вовковінська Н. Про стан інформатизації освіти в Україні / Н. Вовковінська // Інформатика. – 2003. - № 21 (24). – С.18-19.
6. Воронковська М. О. Використання інформаційних технологій у дошкільній освіті / М. О. Воронковська, Т. А. Сиротенко, С. В. Панченко // Дошкільний навчальний заклад. - 2012. - № 3. - С. 2-12.
7. Глосарій. Інформаційно-комунікаційні технології: основні терміни та поняття / Глосарій // Вихователь-методист дошкільного закладу – 2013. – №7. – С. 77 – 78.
8. Гуржій А. М. Взаємозв’язок інформатизації суспільства й системи освіти / А. М. Гуржій, В. В. Лапінський. Комп’ютер у школі та сім’ї. 2015. № 8. С. 5 - 9.
9. Даценко Т.О. Інформаційно-комунікативні технології в дошкільній освіті: перспективи та ризики впровадження / Даценко Т.О. // Наукові записки НПУ ім. М. Гоголя. – Серія психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 3. – С. 1820-1823.
10. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття) [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України

№ 896 від 3.11.1996 року. – Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>

11. Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2005-%D0%BF#Text>.

12. Дорошенко З. Складові інформаційно-освітнього середовища сучасного дитячого садка / З. Дорошенко // Дитячий садок. – 2011. - № 3. – С.10-12.

13. Енциклопедія освіти / АПН України; В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

14. Єресько О. Освіта в Україні: курс - на ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій / О. Єресько // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2012. - № 1. - С. 4-5.

15. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.

16. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

17. Концепція Національної програми інформатизації [Електронний ресурс]: Закон України № 75/98 – ВР від 4.02.1998 року. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>.

18. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>.

19. Крутій К.Л. Освітній простір дошкільного навчального закладу: Монографія: У 2-х ч. – Частина перша. Концепції, проектування, технології створення / К.Л. Крутій. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2009. – 320 с.

20. Лапінський В. В. Електронні освітні ресурси — дидактичні вимоги і класифікація [Електронний ресурс] / В.В. Лапінський. – Режим доступу: <https://bit.ly/2Kc3V9m>.

21. Леус І. Створення мультимедійної презентації / І. Леус // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2012. - № 8. - С. 50-55.

22. Литвинова С. Г. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх хореографів: констатувальний етап / Інформаційні технології та засоби навчання. Вип. 5. 2008. С.52-60.

23. Марковська Т.В. Стан і перспективи впровадження ІКТ в практику дошкільної освіти / Т.В. Марковська // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2012. - № 1. – С. 29-32.

24. Методичні рекомендації щодо навчання педагогів основам ІКТ (лист МОН від 24.06.2011 № 1/9-493) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-493736-11#Text>.

25. Міріманова М. С. Психологічна безпека дошкільного освітнього середовища [Електронний ресурс] / М. С. Міріманова, 2010. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/model-ekspertizy-psihologicheskoy-bezopasnosti-obrazovatelnoy-sredy-doshkolnogo-obrazovatelno-uchrezhdeniya>

26. Панченко А. Модернізація освітнього процесу у ДНЗ в умовах інформатизації освіти / А. Панченко // Вихователь - методист дошкільного закладу. - 2012. - № 1. - С. 11-15.

27. Петрова О.Ю. Удосконалення інформаційно-комунікаційної компетентності педагогів дошкільного навчального закладу / О. Петрова, Л.Погорєлова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 5. – С. 71 – 77.

28. Про національну доктрину розвитку освіти [Електронний ресурс]: указ Президента України № 347/2002 від 17.04.2002 року. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.

29. Садова Н. Можливості Microsoft Office у роботі вихователя-методиста / Н. Садова // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2012. - № 1. - С. 19-26.

30. Санітарно-гігієнічні вимоги використання комп'ютера в навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://city-adm.lviv.ua/news/science-and-health/medicine/219680-sanitarno-hihiiienichni-vymohy-roboty-na-komp-iuteri-v-navchalnykh-zakladakh#:~:text.](https://city-adm.lviv.ua/news/science-and-health/medicine/219680-sanitarno-hihiiienichni-vymohy-roboty-na-komp-iuteri-v-navchalnykh-zakladakh#:~:text=)

31. Свириденко О. Навчання XXI століття: ІКТ-компетентність педагогів / О. Свириденко // Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2012. - № 1. - С. 7-10.

32. Співаковський О.В., Петухова Л.Є., Коткова В.В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки «Початкова освіта» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%86%D0%9A%D0%A2%D0%B2%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf?id=4ab4f7d1-7328-4045-864d-6fafc8472b9e>

33. Усеїнова, Е. В. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в педагогічному процесі ДНЗ в умовах реалізації ФГОС ДО / Е. В. Усеїнова. - Текст: безпосередній // Молодий вчений. - 2018. - № 2 (188). - С. 156-158. - URL: <https://moluch.info/archive/188/47709/>.

34. Стойко О. Інформаційно-комунікаційні технології в роботі дитсадка / О. Стойко, Є. Ліпанова // Палітра педагога. - 2012. - № 6. - С. 5-7.

35. Фадєєва Т. О. Інформатизація навчально-виховного процесу дошкільного навчального закладу / Т. О. Фадєєва // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. кол.: В. В. Радул [та ін.]. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. – Вип. 109. – С. 152–159.

36. Халілова Ф.С. Інформаційні технології в професійній діяльності вчителя початкової школи. / Під редакцією Н.В. Апатової. – Сімферополь, «ДОЛЯ», 2009. – 240 с.

37. Хмарні сервіси Google в роботі керівника закладу дошкільної освіти: навчальний посібник. Хрипун В.- Полтава: ПУЕТ, 2019. -153 с.

38. Чекан О.І. Застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вихователя дошкільного навчального закладу: навчальний посібник / О.І. Чекан. – К.: Видавничий дім «Слово», 2015. – 184 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Методика вимірювання потреби (мотиву) в досягненні (розроблена Ю. М. Орловим)

Пропонована методика являє собою тест-опитувальник, який містить 23 твердження, з якими випробуваний погоджується чи ні. Інструкція. Пропонується ряд положень. Якщо ви з положенням згодні, то поряд з його номером на опитувальному аркуші напишіть «так», якщо не згодні - «ні».

Текст опитувальника

1. Думаю, що успіх у житті залежить скоріше від випадку, ніж від розрахунку.
2. Якщо я втрачу улюблене заняття, життя для мене втратить сенс.
3. Для мене в будь-якій справі важливе виконання, а не кінцевий результат.
4. Вважаю, що люди більше страждають від невдач на роботі, ніж від поганих взаємин з близькими.
5. На мою думку, більшість людей живе далекими цілями, а не близькими.
6. У житті у мене було більше успіхів, ніж невдач.
7. Емоційні люди мені подобаються більше, ніж діяльні.
8. Навіть у звичайній роботі я намагаюся удосконалити деякі її елементи.
9. Поглинений думками про успіх, я можу забути про запобіжні заходи.
10. Мої близькі вважають мене ледачою людиною.
11. Думаю, що в моїх невдачах винні скоріше обставини, ніж я сам.
12. Мої батьки занадто строго контролюють мене.
13. Терпіння в мені більше, ніж здібностей.
14. Лінь, а не сумніви в успіху змушують мене занадто часто відмовлятися від своїх намірів.

- 15.Думаю, що я впевнена у собі людина.
- 16.Заради успіху я можу ризикнути, навіть якщо шанси не на мою користь.
- 17.Я не старанна людина.
- 18.Коли все йде гладко, моя енергія підсилюється.
- 19.Якби я був журналістом, я писав би радше про оригінальні винаходи людей, ніж про події.
- 20.Мої близькі зазвичай не поділяють моїх планів.
- 21.Рівень моїх вимог до життя нижчий, ніж у моїх ровесників.
- 22.Мені здається, що наполегливості в мені більше, ніж здібностей.
- 23.Я міг би досягти більшого, звільнившись від поточних справ.

Опрацювання результатів:

За кожену відповідь ставиться 1 бал: тільки за відповіді «так» - за положеннями 2, 6-8, 14, 16, 18, 19, 21-23; тільки за відповіді «ні» - щодо положень 3-5,9-13, 15, 17, 20.

Потреба в досягненнях (ПД) дорівнює сумі балів за відповіді «так» і «ні». Таким чином, оцінна шкала - від 0 до 23 балів.

Чим більшу суму балів набирає опитуваний, тим більшою мірою у нього виражена потреба в досягненнях.

Опитувальник, розроблений на основі тесту Т.М. Шамової.

Нижче ми наводимо запитання двох анкет, завдячуючи яким можна визначити особистісні здібності працівника до професійної самоорганізації та фактори, що заважають або стимулюють цей процес. Необхідно оцінити нижченаведені твердження від одного до п'яти: 5 - якщо наведене ствердження повністю відповідає дійсності; 4 - скоріше так, чим ні; 3 - і так і ні; 2 - скоріше не відповідає; 1 - не відповідає.

Анкета

1. Я намагаюсь вивчити себе.
2. Я залишаю час для розвитку, як би не був зайнятий в університеті.

3. Перепони, які виникають, стимулюють мою активність.
4. Я шукаю зворотні зв'язки, оскільки це допомагає мені пізнати й оцінити себе.
5. Я рефлексую свою діяльність, виділяючи для цього спеціальний час.
6. Я багато читаю.
7. Я приймаю участь у дискусіях з питань, які мене цікавлять.
8. Я вірю в свої можливості.
9. Я аналізую свої почуття і досвід.
10. Я намагаюсь бути більш відкритим.
11. Я усвідомлюю той вплив, який роблять на мене оточуючі люди.
12. Я управляю своїм професійним розвитком і завдячуючи цьому одержую позитивні результати.
13. Я одержую задоволення від освоєння нового.
14. Зростаюча відповідальність не лякає мене.

Опрацювання результатів Оцінювання вищеназваної здібності відбувається завдяки застосуванню п'ятибальної системи: 5 - якщо наведене ствердження повністю відповідає дійсності; 4 - скоріше так, чим ні; 3 - і так і ні; 2 - скоріше не відповідає; 1 - не відповідає. Якщо загальна сума балів відповідала результату 70-55 - це активний розвиток самоорганізації; 54-36 - самоорганізація залежить від умов; 35-17 - самоорганізація відсутня.

Додаток Б.

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Пугаченко Надія Олегівна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;

- не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
- своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
- не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
- підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
- поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
- не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
- запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
- не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
- не підроблювати документи;
- не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
- не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки ;
- не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
- не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;

– не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

10.11.2020

Надія Пугаченко